Noord- en Oost-Gelderland

Factsheet preventieve zorg Nieuwkomers

EEN GEZOND HOUVAST

GGD Noord- en Oost-Gelderland voert namens gemeenten publieke gezondheidstaken uit voor Nieuwkomers. Vanuit gemeenten hebben wij hierover de afgelopen tijd vragen gekregen. In dit factsheet leggen wij uit wat de taak van onze organisatie voor deze doelgroep is, om welke groepen het gaat en hoe dit wordt bekostigd.

Huidige situatie Nieuwkomers

De toestroom van vluchtelingen is al jaren een belangrijk onderwerp, de verwachting is dat de toestroom van Nieuwkomers ook de komende jaren een actueel thema blijft.

Lees verder

Belang preventieve zorg voor Nieuwkomers

Lees verder

Categorieën Nieuwkomers en opdrachtgevers

Als GGD Noord- en Oost-Gelderland onderscheiden we 3 verschillende categorieën Nieuwkomers.
Per categorie wijkt de opdrachtgever, financiering of de uit te voeren dienstverlening af.

Lees verder

Aangeboden dienst-verlening gemeentelijk zorg Nieuwkomers

Lees verder

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Het takenpakket van de GGD voor de jeugdgezondheidszorg 4 tot 18-jarigen bestaat uit:

Lees verder

Infectieziekten bestrijding- en preventie (IZB)

Lees verder

Inspectie Technische Hygiënezorg

Het takenpakket van de Technische Hygiënezorg bestaat uit:

Lees verder

Gezondheids-voorlichting

Lees verder

Knelpunten en oplossingen

Lees verder

Definitie Nieuwkomers

De definitie van Nieuwkomers gehanteerd door GGD Noord- en Oost-Gelderland:

Asielzoekers, statushouders en ontheemden (bijvoorbeeld Oekraïners) die in asielzoekerscentra (AZC's), noodopvang en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-)opvang, of een andere woonlocatie binnen de 22 gemeenten van GGD Noord- en Oost-Gelderland verblijven.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Huidige situatie Nieuwkomers

De toestroom van vluchtelingen is al jaren een belangrijk onderwerp, de verwachting is dat de toestroom van Nieuwkomers ook de komende jaren een actueel thema blijft door:

- Oorlogen, klimaatverandering en het ontbreken van perspectief in het land van herkomst, brengen wereldwijd een continue vluchtelingenstroom op gang;
- De opvang van ontheemde Oekraïners duurt veel langer dan verwacht, de toestroom zet door;
- Langdurig samenleven in een asielzoekerscentrum (AZC) of noodopvanglocatie is voor alle betrokkenen zwaar als het langer duurt dan verwacht, door beperkte ruimte, minder privacy, samenleven met onbekenden, onzekerheid en vooral een gebrek aan lange termijn perspectief;
- Problematiek die thuis al aanwezig was, manifesteert zich ook hier, wat kan leiden tot complexe (psychosociale) problematiek.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Belang preventieve zorg voor Nieuwkomers

Als GGD gaan we uit van Positieve Gezondheid, dit betekent een bredere kijk op gezondheid, die uitgaat van het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Het verbeteren van de gezondheid in brede zin voor Nieuwkomers heeft op de korte en lange termijn een positieve impact. Gezonde Nieuwkomers zijn beter in staat te participeren in de samenleving, leggen doorgaans minder druk op het zorgsysteem en zorgen voor minder overlast en escalaties. GGD Noord- en Oost-Gelderland is in het uitvoeren van preventieve zorg aan Nieuwkomers onmisbaar. Daarnaast heeft GGD Noord- en Oost-Gelderland een adviserende rol naar gemeenten en kan voor gemeenten dienen als sparringpartner op dit thema.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Categorieën Nieuwkomers en opdrachtgevers

Als GGD Noord- en Oost-Gelderland onderscheiden we 3 verschillende categorieën Nieuwkomers. Per categorie wijkt de opdrachtgever, financiering of de uit te voeren dienstverlening af.

- **Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA) dienstverlening**
  Asielzoekers woonachtig in een opvanglocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en in afwachting van een verblijfstatus. De dienstverlening is geregeld volgens het contract Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA) dat GGD GHOR Nederland namens de GGD'en met het COA heeft gesloten. Financiering komt rechtstreeks van het COA.
- **Oekraïners**
  Oekraïners mogen vanwege hun Europese status vrij in de Europese Unie verblijven. Sinds de plotselinge grote toestroom van Oekraïners in 2022, heeft Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) een coördinerende rol in informatiedeling, plaatsing bij gemeenten, schouwen van nieuwe locaties en regionale communicatie en kennisoverdracht. Dienstverlening en financiering is geregeld vanuit de gemeenten en VNOG.
- **Overige Nieuwkomers**
  Dit is een divers samengestelde groep: statushouders, ontheemden, expats en seizoenarbeiders zijn woonachtig in de gemeente of in gemeentelijke (nood) opvanglocaties. De financiering van de dienstverlening loopt via de inwonerbijdrage voor basistaken of via extra bijdragen voor plusopdrachten.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Aangeboden dienstverlening gemeentelijk zorg Nieuwkomers

GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft als taak het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Noord- en Oost-Gelderland. De doelgroep Nieuwkomers die onder de zorg van de gemeenten vallen, komen net als alle andere mensen woonachtig in de regio, in aanmerking voor preventieve zorg vanuit de GGD. GGD Noord- en Oost Gelderland biedt vanuit verschillende disciplines preventieve zorg aan Nieuwkomers woonachtig in de gemeente.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Het takenpakket van de GGD[1] voor de jeugdgezondheidszorg 4 tot 18-jarigen bestaat uit:

- Na de (verplichte) registratie bij de gemeente legt de GGD voor iedere Nieuwkomer tussen de 4 en 18 jaar een digitaal kinddossier aan;
- Nieuwkomers hebben recht op jeugdgezondheidszorg, net als alle kinderen in onze regio. Doordat zij vaak pas zeer kort in Nederland zijn, is extra inzet van jeugdgezondheidszorg nodig. Hiervoor voert GGD Noord- en Oost-Gelderland een entree onderzoek uit. In het entree onderzoek wordt aandacht besteed aan onder andere de medische voorgeschiedenis, het vluchtverhaal, lichamelijke klachten, psychisch welbevinden en vaccinaties. Na het entree onderzoek bepaalt de zorgprofessional of en welke verdere acute hulp nodig is;
- Na het gezondheidsonderzoek worden de reguliere taken uit het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg aangepast;
- Opstarten en uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma, dat kinderen beschermt tegen een aantal ernstige infectieziekten.

1 De jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 4-jarigen wordt in Noord- en Oost-Gelderland uitgevoerd door Yunio, Icare en Vérian. In Apeldoorn voert het Centrum Jeugd en Gezin Apeldoorn de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 18-jarigen uit.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Infectieziekten bestrijding- en preventie (IZB)

Team Infectieziektebestrijding van de GGD richt zich op het voorkomen, signaleren en bestrijden van infectieziekten. Daarbij zorgt de GGD voor een volledig beeld van de verspreiding en voor adviezen over effectieve interventies en beleid. Daarbij kan het gaan om adviezen en voorlichting aan (groepen) bewoners en locatiemanagers.

Mensen afkomstig uit landen waar tuberculose veel voorkomt, ontvangen bij aankomst in Nederland een verplichte tuberculose screening door de GGD. Asielzoekers en statushouders ontvangen deze screening direct bij aankomst in Nederland, voor ontheemden vindt deze screening plaats wanneer de persoon langer dan 3 maanden in Nederland verblijft. De GGD behandelt en begeleidt nieuwkomers met tbc-besmettingen en vaccineert indien nodig.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Inspectie Technische Hygiënezorg (THZ)

Het takenpakket van de Technische Hygiënezorg bestaat uit:

- Het uitvoeren van een nulmeting (bij voorkeur voor opening) van een nieuwe noodopvanglocatie. In deze nulmeting worden de collectieve voorzieningen, zoals sanitair en kookgelegenheden in de noodopvanglocatie, beoordeeld en ontvangt de locatiemanager een rapport met eventuele verbeterpunten;
- Het optioneel aanbieden van jaarlijkse THZ-inspectie van de collectieve voorzieningen in de noodopvanglocaties, van de THZ-inspectie wordt een rapport opgesteld;
- In afstemming met de locatiemanager wordt voorlichting gegeven over hygiëne op de COA opvanglocatie aan medewerkers van de locatie.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Gezondheidsvoorlichting

Op afroep worden er op gemeentelijke opvanglocaties gezondheidsvoorlichtingen georganiseerd. De inhoud van de gezondheidsvoorlichtingen wordt afgestemd met de locatiemanager. Voorbeelden van onderwerpen zijn: leefstijl en hygiëne, seksuele gezondheid, vaccinaties, (het voorkomen van) scabiës en opvoeden in 2 culturen.

Naast de gezondheidsvoorlichtingen neemt een aantal gemeenten aparte dienstverlening bij GGD Noord- en Oost-Gelderland af voor het geven van beleidsadvies voor Nieuwkomers. De GGD doet jaarlijks een aanbod in een ‘aanbiedingsbrief’. Gemeenten kunnen hiervoor de keuze maken benodigde uren in te kopen.

Noord- en Oost-Gelderland

Terug naar factsheet

Knelpunten en oplossingen

- De opvang van nieuwkomers is een complex vraagstuk voor de betrokken overheidsorganen. Ook voor GGD'en vormt de zorg voor Nieuwkomers een voortdurende uitdaging.
- Door de vele wijzigingen is het (ook) voor de GGD lastig om zicht te hebben en te blijven houden op de verschillende groepen Nieuwkomers in de regio.
- De verschillende teams binnen de GGD die de zorg voor Nieuwkomers uitvoeren ervaren een hoge werkdruk.
- Om de organisatie en afstemming rond de zorg voor Nieuwkomers te verbeteren heeft de GGD een coördinator aangesteld. Deze coördinator heeft een verbindende en signalerende rol, en functioneert als schakel tussen de interne teams, management, opdrachtgevers, samenwerkingspartners en de landelijke organisatie GGD GHOR Nederland.
- De GGD heeft verschillende taken voor Nieuwkomers en heeft daardoor te maken met verschillende vormen van financiering en opdrachten. In de afgelopen maanden heeft GGD Noord- en Oost-Gelderland meer zicht gekregen op de inzet vanuit de GGD en de bijbehorende financieringsstromen. Verdere verdieping in de inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Het financieel kader wordt gevormd door de bestaande inwonerbijdrage van de gemeenten en de verschillende aparte vergoedingen voor de verschillende doelgroepen.